

Rodina a Duch svatý

Týden křesťanského domova

8.-15. 2. 2014

ÚVOD

Milé sestry a milí bratři,

týden, v němž se zamýšlíme nad vztahy v rodině, mezi partnery i dětmi, má v naší církvi dlouhou tradici a je realizován po celém světě. Poslední roky souběžně probíhá i Národní týden manželství, který má v některých státech také své pevné místo.

Žijeme v době, kdy na instituci rodiny útočí mnoho vlivů. Rodina je údajně církevní přežitkem a plnohodnotný život prý lze prožít i v jiných alternativních svazcích. Můžeme sledovat výrazné oslabení tradičních hodnot, které vycházejí z Božího slova. V současné postmoderní době již neexistuje pouze polarizace typu „muž a žena“, ale připouští se i neutrální pohlaví a jsou známé různé varianty soužití. Nová generace mladých lidí ztrácí jistotu ve své rodině, a není proto často schopna poskytnout bezpečné zázemí svým budoucím potomkům. Protože současný člověk si chce především užívat, a ne na sebe brát odpovědnost, klesá dramaticky i porodnost a do Evropy přichází populace z různých koutů světa se svojí kulturou a náboženským projevem. Instituce, které by měly chránit rodinu (např. juvenilní justice), se kolikrát zpronevěřují svému poslání a odebírají rodinám děti, aby byly přenechány jiným bezdětným partnerům. Na druhé straně je zdůrazňována důležitost rodiny spolu s uplatňováním požadavku na zavedení neděle jako evropského dne odpočinku, a to s odůvodněním, že to především potřebují naše rodiny.

O těchto věcech není ale třeba podrobně psát, protože v době dostupných seriálních i pochybných informací může každý zájemce tyto zprávy snadno dohledat. Přáním církve – a věřím, že každého z nás – je, aby každá křesťanská rodina byla světlem pokoje a příkladem nebe na zemi. Děkuji Bohu za to, že mnohé rodiny

takovým příkladem jsou. Prosím, modleme se za ty, kteří těmto ideálům po životních zkušenostech již nevěří. Vždyť i svět kolem nás touží po těchto ideálech a hodnotách.

Rodina jako nejvyšší hodnota a děti, které si porizujeme pro pocit radosti a štěstí, vévodí žebříčku hodnot Čechů podle všech analýz a průzkumů jak od CVVM, Sociologického ústavu či Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí.

Využijme proto týden křesťanského domova, ale i příležitosti Národního týdne manželství k manifestaci a propagaci instituce „rodiny“. Jsou různé možnosti, jak to můžeme udělat:

- Zorganizováním koncertu (vstupné může být věnováno nějakému dětskému domovu, pěstounským rodinám apod.).
- Rozšiřováním korespondenčního kurzu „Rodina“.
- Pořádáním dětského dne (soutěží a her).
- Pozváním rodin na turistický výlet nebo do plaveckého bazénu.
- Zajištěním programu pro děti v neděli 9. 2. či 16. 2., aby jejich rodiče měli volno (rodiče se v této aktivitě mohou prostrídat).
- Návštěvou seniorů s poděkováním za to, že byli rodiči a vychovali děti.
- Praktickou pomocí rodinám postiženým povodněmi či jinou událostí – ve spolupráci s organizací ADRA.
- Organizací přednášek o rodině a vztazích. (Je možné pozvat nějakou zajímavou osobnost veřejného a kulturního života.)
- Uskutečněním výstavy dětských kreseb či plastik o rodině.
- Veřejným promítáním filmů o rodině, výchově a partnerských vztazích.

- Divadelním představením dětí, které bude ztvárňovat jejich představy o rodině.

v jednotlivých sdruženích vám přejeme posílení vztahů v rodině i s Bohem.

Jménem autorů následujících přednášek i vedoucích oddělení křesťanského domova

ALEŠ ZÁSTĚRA,
VEDOUcí ODDĚLENÍ KŘEŠŤANSKÉHO DOMOVA

STRUČNÉ UČENÍ O DUCHU SVATÉM A O SVĚDOMÍ

Duch svatý jako osoba

Úvodem: Trojiční texty Nového zákona

To, co se zdá být ve Starém zákoně pouze naznačeno, zaznívá mnohem výslovněji v Novém zákoně. Následující příklady textů, které výslovně hovoří o třech osobách Trojice, jsou pouze jednou z linií svědectví Písma o Trojediném Bohu.

„A hle... spatřil Ducha Božího, jak sestupuje... A z nebe promluvil hlas: ‚Toto je můj milovaný Syn, ve kterém mám zalíbení...‘“ (Mt 3,16,17; společné dílo Trojice: Syn je křtěn, Otec dosvědčuje, Duch sestupuje...)

„...a křtíte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého.“ (Mt 28,19; tedy ve jméno Boží v jeho plnosti)

„Jsou rozmanité dary, ale tentýž Duch; jsou různé služby, ale tentýž Pán; a jsou různé činnosti, ale tentýž Bůh, který je inspiruje...“ (1K 12,4–6)

„Milost Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost Ducha svatého buď s vámi se všemi.“ (2K 13,14)

„Hleďte zachovat jednotu Ducha... Je jedno tělo a jeden Duch, tak jako jste byli povoláni k jedné naději, která náleží vašemu povolání, jeden Pán, jedna víra, jeden křest, jeden Bůh a Otec všech, který je nade vším a skrze všechno ve všem.“ (Ef 4,3–6)

„V souladu s předzvěděním Boha Otce, posvěcujícím dílem Ducha, abyste mohli poslouchat Ježíše Krista a být skropeni jeho krví.“ (1Pt 1,2)

„Ale vy, milovaní, budujte se na své nejsvětější víře; modlete se ve svatém Duchu; zůstávejte v lásce

Boží; čkejte na milost našeho Pána Ježíše Krista k věčnému životu.“ (Jd 20–21)

Nejskrytější osoba Trojice

Již ve Starém zákoně se s pojmem „Duch“ (ruach) pojí představa mimořádně skrytého, avšak dynamického a aktivního působitele, přirovnatelného např. k vichru. To se odráží i ve známém novozákonním výroku: „Vitr vane, kam chce, a slyšíš jeho zvuk, ale nevíš, odkud přichází a kam jde. Tak je to s každým, kdo se narodil z Ducha“ (J 3,8).

Zkoumáme-li v Písmu další výroky a souvislosti týkající se Ducha svatého, musíme vzít vážně v úvahu jednu zvláštní skutečnost: Duch svatý je zjevně pověřen k tiché úloze v pozadí – ke svědectví o Kristu a přivádění k němu: „Až přijde Zastánce, kterého vám pošlu od Otce, Duch pravdy, jenž vychází od Otce, ten o mně vydá svědectví“ (J 15,26). Duch tedy neupoutává pozornost na sebe, nýbrž na Krista.

Velmi osobní činitel

Duch jako Utěšitel, Zastánce (Paraklétos). Řecké slůvko „paraklétos“ je typické pro osobu, která utěšuje či radí další osobě. Paraklétos se v řečtině objevuje s odpovídajícím zájmenem v mužském rodě („ho“); „duch“ (pneuma) je však rodu středního a obvykle se pojí s odpovídajícím zájmenem („to“). V textech jako J 14,26 a 15,26 však nacházíme významové ztotožnění mezi „to pneuma“

a „*ho paraklétos*“: „Duch“ ve středním mluvnickém rodě je zde doslova „ten Utěšitel“. Jinými slovy: navzdory střednímu mluvnickému rodu je i zde Duch svatý velmi, velmi „někým“ (nikoli „něčím“) – a to někým vyvýšeným. Jen tak můžeme porozumět textu z 2K 3,17, kde je v souvislosti s „novou službou Ducha“ doslova uvedeno: „*Pán je ten Duch; a kde je Duch Páně, tam je svoboda*“¹ (viz též verš 3–8).

Dílo Ducha svatého

Ve stručném přehledu

Aktivity Ducha, jak o nich čteme v Písmu, jsou opět nejen velmi osobní, ale často také autoritativní. Sem patří např. zmíněné duchovní vyučování (J 14,26), svědectví (J 15,26; Ř 8,16), přimluva či přimluvná modlitba (Ř 8,26.27), zármutek nad lidmi (Ef 4,30), zkoumání hlubin Božích (1K 2,11), rozhodování o udílení darů (1K 12,11), bránění v aktivitách (Sk 8,29; 13,2), hodnocení a souhlas k moudrému konání (Sk 15,28).

Přivádět ke Kristu a jeho dílu. Samotný Pán shrnul úlohu Ducha svatého po svém odchodu takto: „*Toto jsem vám pověděl, dokud zůstávám u vás. Ale Utěšitel, Duch svatý, kterého Otec pošle v mém jménu, ten vás naučí všemu a připomene vám všechno, co jsem vám řekl*“ (J 14,25.26).

Působit v nitru člověka. Apoštol Pavel vysvětluje v 8. kapitole listu Římanům velmi klíčový rozměr vnitřního působení Ducha svatého: *je to právě on, kdo v člověku víry mění „rozložení sil“ vůči hříchu a jeho vlivu*. Jinými slovy, tam, kde by člověk sám při nejlepší vůli vždy prohrál – na poli vnitřního zápasu s hříchem a pokušením (Ř 7), přistupuje (na základě Kristova díla smíření) Duch svatý. Jen tak můžeme obstát. Toto působení se dále projeví jako známé „ovoce Ducha svatého“.

Tichost a sebevláda versus mocná a výrazná projevy Ducha: nesnadná rovnováha

Ovoce Ducha. Když apoštol Pavel vyjmenovává ovoce Ducha svatého (Ga 5,22), je třeba si uvědomit několik základních skutečností:

1. Řecké slovíčko „*karpos*“, které bývá překládáno jako ovoce, zde stojí v jednotném čísle („*plod*“). Je tedy přesnější chápat je jako celistvý „*hrozen*“ nebo „*trš*“, nežli jako hromádku jednotlivých plodů („*ovoce*“). Jde tedy o jediný celek s vícerymi projevy.
2. Očekává se, že tento „*hrozen*“ bude vyrůstat v životě každého věřícího.
3. Pokud v tomto seznamu lze něco zvýraznit, pak je to jeho první a poslední položka, tedy „*láska*“ (*agapé*) a doslova „*sebevláda*“ (*enkrateia*).

O zvláštních darech Ducha pro různé druhy služby čteme i jinde v Písmu (Ř 12; 1K 12). Tyto dary také nejsou pro každého stejné („*nesmyšlejte výš, než je třeba smýšlet... Máme rozdílné dary podle milosti, která nám byla dána...*“ Ř 12,3.6). Služba uděleným darem nemusí být snadná, provází ji však láska, radost a pokoj (Ga 5,22).

V 1K 14 pak apoštol Pavel usměrňuje zvláštní (a výrazný) projev Ducha ve shromáždění během bohoslužby. Zdá se, že problém nespočívá v samotném typu daru (mluvení nesrozumitelným jazykem), nýbrž v jeho chaotickém použití, které „*nebuduje*“ společenství (1K 14,4.12.17.26) a mate nezasvěcené (1K 14,15–19.23–25). Láska a všechny ostatní dary jsou však udíleny, aby „*budovaly*“, tzn. sloužily k duchovnímu růstu společenství a jeho služby. Dar mluvení nesrozumitelným jazykem však vnitřně „*budoval*“ jednotlivce (1K 14,2–4.15) a pro užitek ostatních vyžadoval dar výkladu (1K 14,5.27.28).

V adventistické zbožnosti. Díky stále zevrubnějšímu mapování dějin našeho hnutí máme k dispozici studie, které hovoří o výrazných projevech Ducha v raném adventizmu. Zejména během 40. a 50. let 19. století k nim patřily výkřiky k Boží chvále nebo „*proti nepříteli*“, hlasitý smích v Duchu, sražení k zemi Duchem nebo poselství v neznámém jazyce (s výkladem). Ellen Whiteová v dotyčném období takové projevy zbožnosti povzbuzovala. Později však, vzhledem k obecnějšímu zklidnění náboženského projevu ve druhé polovině 19. století a také k výskytu

¹ Texty Písma pocházejí obvykle z ČEP nebo z ČSP, s úpravami podle původního řeckého znění.

extrémních jevů, vedla k pokojnějším a tišším projevům zbožnosti.²

Shrnutí. Duch svatý se tedy může projevit rozmanitě. Jestliže na straně výrazných projevů hrozí nezvládnutí, jednostrannost či extrém, měli bychom stejně vážně vnímat nebezpečí vyprahlosti a duchovního vyprázdnění, které se může ukrývat za „seriózní“ vnější zbožnosti. Rozsoudit nás vždy musí Písmo, modlitba a opravdové hledání Pána (1J 3,24–4,3).

Duch svatý a lidské svědomí

Úloha *svědomí* je v životě víry důležitá, ne vždy je však plně pochopena. Proto i zde musíme ve stručnosti začít od Písma.³

Svědomí ve Starém zákoně

Ve Starém zákoně téměř zcela schází zvláštní slovíčko pro „svědomí“. Nepřítomnost termínu ale, jak uvidíme, neznamená nepřítomnost jeho obsahu; náhradním slovem je zde „srdce“. Tak nalezneme „zlé svědomí“ (Adam a Eva, Kain a Ábel, Josefovi bratři, David – 2S 24,10), „dobré svědomí“ (Jb 27,6) a dokonce „předchozí svědomí“ (před činem – 1Kr 3,9: Šalomoun, prosba o „vnímavé srdce... aby mohl... rozlišovat mezi dobrem a zlem“).

Svědomí v Novém zákoně

1. *Evangelia.* Termín samotný opět schází, vidíme však působení špatného svědomí u Jidáše či u Petra. Ježíš však neapeluje na svědomí v člověku, nýbrž na slovo a vůli Otce v nebesích; z nitra člověka naopak může vycházet mnoho zvráceného (Mk 7,21–23), jeho „oko“ může být světlem i tmou (L 11,33–35).

2. *Apoštol Pavel.* První biblický autor používající výraz „syneidésis“ (svědomí) – zejména v listu Římanům a Korintským. Jindy používá také termíny „víra“ a „srdce“ (Ř 14,23 – „co není z víry, je hřích“; Ř 2,15 – „co Zákon požaduje, mají napsáno v srdci“; Ř 13,5 – „podřizovat se nejen z bázně před trestem, ale i pro svědomí“).

Kde *svědomí* (především *následně*) nemůže člověku potvrdit správnost jeho jednání, znamená to riziko záhuby: „*Tak bude ten slabý přiveden tvým poznáním do záhuby – bratr, pro kterého Kristus zemřel*“ (1K 8,11; podobně Ř 14). Přesvědčení dané svědomím má takovou váhu, že je třeba na ně brát citlivý ohled u druhých i tehdy, opírá-li se o nesprávné předpoklady („modlám obětované“, „jen zeleninu“ – 1K 8 a 10, Ř 14). Svědomí však může být „slabé“ (1K 8,8–13), a jako takové je vyvažováno osobní „svobodou v Kristu“ (1K 10,24–29).

Celkově je tedy *lidské svědomí* podle Pavla subjektivní a nedostatečné; v jeho textech jde více o „jasno se svým svědomím“ než nutně o správnost náhledu svědomí. Ani *následné svědomí* se neděje zcela z nás samých, ale v Duchu svatém (Ř 9,1). Svědomí podléhá lidské slabosti; pokud však promlouvá a není opravováno Božím slovem (nestojí s ním v rozporu), je pro člověka závazné.

Svědomí tedy není posledním měřítkem – své meze má v Božím slově a v lásce k bližnímu. Etické myšlení má podle Pavla být vedeno (a korigováno) předně evangeliem. Římským věřícím Pavel napsal, že by měli mít *nový úsudek, soudnost, plynoucí (z Boží milosti) z obnovy jejich mysli* (Ř 12,1.2). Pod vlivem Ducha svatého tak roste a zraje i naše svědomí: náš etický (mravní) úsudek se výrazně proměňuje věkem i duchovní zkušeností.

Svědomí v současném pohledu

Fenomén svědomí odedávna rozpoznávají i lidé nevěřící. Jedna ze zajímavých soudobých (sekulárních) definic svědomí zní takto:

„Svědomí je zvláštní fenomén lidského vědomí, který člověk zakouší jako „vnitřní hlas“, který jako by hodnotil jeho jednání; měřítko morality lidského jednání; projevuje se ve vztahu mezi vědomým konáním a morálními pravidly dané kultury a společnosti.

Psychologicky jde o osobní systém morálních hodnot či o postoje a prožitky spojené s morálním hodnocením vlastních činů, motivů a citů; ta část

² Pro detaily viz např. studii Rona Graybilla „Enthusiasm in Early Adventist Worship“ („Nadšení během bohoslužeb v raném adventismu“), Ministry 10/1991.

³ Zpřehlednění výskytu tohoto termínu v Písmu převzato z Weber Helmut: Všeobecná morální teologie, Zvon, Praha 1998, str. 190 a dále a str. 71.

sebe sama, kterou člověk prožívá jako hlas morálních hodnot.“⁴

Shrnutí

Hlasy v našem nitru. Jak všichni dobře víme, v naší mysli se ozývá více přirozených „hlasů“. Patří k nim racionalita, emoce a intuice, touhy, vzpomínky a zkušenosti, a také svědomí. Každý z nich má svou úlohu. Pochopení člověka v adventistické teologii je *celostní* (holistické), a stejně tak celostní je naše pojetí padlosti (hříšnosti) člověka: ve světle Písma nezůstává žádná dimenze našeho lidství, která by nebyla hříchem zasažena. Totéž se týká našeho svědomí, které může být precitlivělé i otupělé, zralé i nezkušené, poučené i neinformované. Pastorační zkušenost nám navíc opakovaně potvrzuje,

že ztotožnění některého z našich přirozených vnitřních hlasů s hlasem Ducha svatého vždy vede k velmi problematickému typu zbožnosti.

Bez Ducha svatého a jím inspirované *duchovnosti* se tedy v žádném důležitém ohledu neobejdeme; tím spíše v dnešní nesnadné a matoucí době.

ROMAN MACH

Otázky k zamyšlení a diskuzi

1. Jak je možné zdůvodnit, že Duch svatý je osoba, a ne pouze Boží síla?
2. Jaký je rozdíl mezi Duchem svatým a svědomím?
3. Je svědomí pro člověka závazné?
4. Máme brát ohled na svědomí druhého?

⁴ Všeobecná encyklopedie Diderot (4 svazky), Praha, 1998, sv. 4, str. 283, heslo „Svědomí“.

JAK JE MOŽNÉ ZASLECHNOUT HLAS DUCHA SVATÉHO?

„*Neboť toto řekl Panovník Hospodin, Svatý Izraele: V návratu a klidu budete zachráněni, v utišení a v důvěře bude vaše síla. Ale nechtěli jste.*“ (Iz 30,15; ČSP)

O pozornost průměrného Američana se každý den uchází 560 reklam. Pomineme-li jejich vliv na podvědomí, člověk je schopen aktivně registrovat pouze 76 reklam. S tím souvisí i hluchost – hladina decibelů se od 2. světové války zvýšila 32krát.

Lidé jsou vyčerpaní, ale přitom nespokojení, že den má pouze 24 hodin. Žijeme uprostřed lidí, ale cítíme se sami. Toužíme po soukromí a klidu, a přitom zároveň utíkáme za činností a hledáme uznání před lidmi. Prcháme do společnosti před sebou samými, abychom se vzápětí znovu stáhli do samoty. Nemáme dostatek času na práci ani na odpočinek. Když si oddechne, pocítíme výčitky – vždyť

je potřeba udělat ještě tolik práce. Když pracujeme, obviňujeme se, že je třeba mít čas i na odpočinek. Jsou samozřejmě i lidé, kteří toto napětí neřeší a žijí tak, jak plyne den. Ať už žijeme jakýmkoliv stylem života, jedno máme společné – všichni hledáme více nebo méně úspěšně čas pro obecenství s partnerem, s dětmi, pro svoji práci i relaxaci a pro společenství s Bohem.

Často může být velmi těžké zastavit se, zmlknout a hledat sílu ve svém Spasiteli. Není snadné zůstat sám se sebou, odmítnout všechny cesty k úniku a vydržet „sám sebe“ takového, jaký jsem. Ihned se ohlásí různé povinnosti a nutné záležitosti, které je třeba hned udělat nebo naplánovat. Je to náš únik před sebou samými, protože zůstat sám se sebou je docela nepříjemné. Pokud překonáme pokušení zabývat se hned nějakým

plánováním nebo sněním, zůstaneme zranitelní, bezbranní a mnohdy i zmatení. Dostaví se pocit viny, úzkosti, nespokojenosti z prodlévání a někdy i strachu nebo zášti. Vzpomeneme na slova, která měla být vyslovena a nebyla, na mlčení, které mělo být dodrženo a nebylo. Na skutky, na sliby i na plány.

„Modernímu člověku připadne zatěžko být sám, sestoupit na dno svého vlastního já je pro něj téměř nemožné. Naskytne-li se mu však příležitost, že by někdy mohl zůstat v tiché komůrce sám se sebou a užž poznat Boha, tu si zapne rozhlas nebo televizi.“ (E. Cardenal)

Na rozdíl od různě nábožensky založených lidí, kteří v sobě údajně nalézají božství, najde křesťan na dně svého já jen bídu a nemohoucnost. Bez Krista jsme ničím, ale On nás pozvedá. Poznat pomíjivost na dně svého já je užitečná zkušenost, kterou prožili mnozí velikáni víry, jako byl Mojžíš, Daniel či Ezechiel. Bůh si však nepřejí, abychom zůstávali ležet v nemohoucnosti na zemi.

Když se ztišíme, v klidu a mlčení se můžeme setkat s Duchem svatým. To neznamená, že Pán není přítomen, i když něco aktivně děláme, v hluku, v prostředí, kam bychom dobrovolně nikdy nešli. Promlouvá však rád v tichu a zastavení. To ale neznamená, že člověk, který mlčí, je už ztišen. Vnější mlčení ještě neříká nic o tom, nakolik jsme se naučili mlčet uvnitř. Za mlčením se může skrývat syndrom „tlakového hrnce“, který jednou vybuchne, nebo také naprosté vakuum.

„I v mluvení člověka, který prožil zkušenost ztišení se před Bohem, poznáme jeho mlčení. Nemáme v mlčení mluvit, ale při mluvení mlčet.“ (Anselm Grün)

V mlčení nejde o soustředění se na sebe, o relaxační techniky východu, ale o poznání vlastní neohodnosti, slabosti a závislosti na Bohu. Tento stav však není cílem, ale jedině v tomto pravidelném zastavení vede cesta ke Spasiteli světa. Jen tehdy, když se rozhodujeme pro setkání s Kristem, tak nás může navštívit. Je ale úžasné, že i když se nerozhodneme pro setkání s Bohem, může zasáhnout do našeho života proto, že jiní se v tichém zastavení za nás modlí. Čím více křesťan poznává Ježíše Krista, tím méně spoléhá sám na sebe. Kdo roste, má o sobě nižší mínění než na počátku této

cesty. Jeho jistota a zdravá sebedůvěra nepocházejí z výkonu, ale z vědomí Boží lásky, která jej obklopuje.

Mlčení není cesta do samoty, únik před uspěchaným světem s cílem, abychom se měli sami dobře. Spasitel odcházel do samoty proto, aby mohl lépe sloužit zástupům. Potřebujeme mlčet, abychom slyšeli jemný a tichý hlas Ducha svatého. Zůstavejme sami s naším nejlepším Přítelem. Nemluvme, protože kdybychom otevřeli ústa, co vyjde? Když budeme pozorovat, o čem lidé nejčastěji hovoří, zjistíme, že většinou o druhých. Když na ulici stojí dva lidé, o čem asi mluví? Když přijdete do hloučku spolužáků nebo spolupracovníků a oni zmlknou, o čem nebo o kom asi mluvili? Lidé kolem nás nám dodávají ustavičné téma k probírání. A i když chceme hovořit o těch druhých dobře, přistihneme se, že posuzujeme a bezděčně se s nimi srovnáváme. Ustavičně se zaměstnáváme porovnáváním sebe s druhými. Proto potřebujeme mlčet před Bohem a často i před svými bližními. Mlčet ústy i myslí. Vždyť kdo miluje svého Boha nade všechno, bude milovat i svého bližního jako sama sebe. Bude umět naslouchat hlasu Ducha svatého i svému bližnímu.

Nakonec v mlčení jde o změnu vnitřní vlády. Nemám již vládnout já sám. Nemám už plánovat podle svých pocitů, zkušeností nebo jen podle tlaku okolností, ale stále zřetelněji má vládnout Ježíš Kristus. Takové mlčení vede k naslouchání Duchu svatému. Takové mlčení prožili učedníci dříve, než nastal den Letnic.

„Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce: a naleznete odpočínutí svým duším“ (Mt 11,29).

ALEŠ ZÁSTĚRA

Otázky k zamyšlení a diskuzi

1. Jaký je rozdíl ve ztišení v podobě východní meditace, ve ztišení jako relaxační technice a ztišení před Bohem?
2. Proč by měl člověk padnout na dno a poznat svou nemohoucnost? Proč by však v tomto stavu neměl setrávat?
3. Jak mohou děti poznat, že nejen ony mají poslouchat, ale i rodiče poslouchají – a to hlas Ducha svatého?

PŘIJETÍ DUCHA SVATÉHO

Když mně bylo 14 let, napsal jsem si do svého deníku na titulní stranu slova: „S přibývajícím věkem se rád vrátím do dětství prostřednictvím tohoto deníku“. Dokonce si vzpomínám na pocit, který jsem přitom prožíval. Bylo to uspokojení, že výrok je nadčasový a dostatečně moudrý na člověka, který jej napsal ve čtrnácti letech. Dnes při pohledu zpátky se tomu usmívám a přemýšlím nad tím, jak se s přibývajícím věkem lidé rádi ve vzpomínkách vrací do mládí, které má často největší formativní vliv na celý následující život. Je to dobře, nebo špatně? Dobře, když nás vzpomínky pozitivně motivují, posilují i zavazují. A špatně, když znovu ožívají traumata, kterými jsme museli projít.

Před 37 lety jsem začal číst Boží slovo a poznávat svého Spasitele. Bylo to v době studií na státní konzervatoři v Kroměříži. Bylo nás sedm, někdy i více. Setkávali jsme se každý den na podnájmu, četli Boží slovo, modlili se a prosili o vylití Ducha svatého – podobně jako kdysi učedníci před Letnicemi. Na začátku jsme prožili mnohá nedorozumění, napětí a ztráty motivace. Znovu jsme ale povstávali a toužili po hlubší duchovní zkušenosti. Poznávali jsme jeden druhého, nic mezi námi nebylo skryto; věděli jsme přesně, s čím každý z nás zápasí, předkládali jsme Bohu všechno, co nás trápilo. Po měsících každodenního setkávání na kolenou i ve škole se dostavila jednota, pokoj a jistota spolehnutí se jeden na druhého i na svého Pána. Plného vylití Ducha svatého jsme se ale nedočkali, protože pronajímatel nás z důvodu častých návštěv vyhodil z podnájmu. Zmaření, které nemělo šanci uplatnit se uvnitř naší skupiny, přišlo zvenčí. Od té doby nejsem spokojen se svým duchovním životem a toužím prožívat přípravu na Letnice

stále znovu. Kdekoliv jsme se o to pokusili za dobu 30 let mé kazatelské praxe, vždy se našel někdo, kdo nejdůvěrnější bolesti někoho v modlitební skupině zlehčil nebo vynesl ven. Tím byla začínající jednota narušena a následná důvěra a sdílení nemohlo probíhat zcela otevřeně. Jak často se bolesti a pády jiných stávají předmětem diskuzí – bez přítomnosti nejvíce zúčastněného. Jak často se mnohé záležitosti stávají veřejným tajemstvím, které všichni znají – pouze ten, jehož se záležitost týká, neví, proč se k němu druzí chovají jinak. Takové klima je hroblem každého působení Ducha svatého. Tam, kde křesťané – vědomi si vlastní „zásadovosti“ – opomíjejí nejpodstatnější pravdy (Láska přikryje mnoho hříchů... Jedni druhých břemena neste... Máš-li něco proti bratru svému, jdi a mezi čtyřma očima...), tam nemůže nastat duchovní jednota. Kde Spasitel i dnes (tak jako kdysi farizeje) musí kárat křesťany slovy: „Milosrdenství chce a ne oběti“, tam nelze očekávat vylití Ducha svatého.

Ellen Whiteová napsala: „Bylo mi ukázáno, že lid Boží čeká na nějakou změnu, na pohánějící sílu, která by se jich zmocnila. Ale budou zklamáni, protože jsou na nesprávné cestě. Musí jednat, musí se sami chopit díla a upřímně volat k Bohu o pravé poznání sama sebe.“ (1T 261)

Díky za to, že je mnoho těch, kteří se nespokojili se svým duchovním stavem a touží po hlubší zkušenosti s Duchem svatým. Bůh si připraví nevěstu okrášlenou ke dni svatby – je však škoda, že nastoupení k této cestě bude muset vyvolat prostředky velmi silnými. Ne nadarmo již Jan Amos Komenský prohlásil: „Utrpení je vysoká škola křesťana.“

Co tedy máme dělat? „I když nemůžeme Ducha svatého usměrňovat nebo ho ovládat,

můžeme připravit cestu, aby se splnilo zaslíbení.“ (Ellen Whiteová, SA 35)

Každý z učedníků prožil otřes víry a zklamal se ve svých představách a plánech. Strach z pronásledování, nejistota, smutek i touha po Spasiteli, který odešel – to vše je spojilo dohromady.

Jak se tedy učedníci připravovali na přijetí Ducha svatého?

1. **Byli spolu.** „Když přišli, vystoupili do horní místnosti domu... Všichni svorně setrvali v modlitbách...“ (Sk 1,13.14). **Vyjádřovali svoji vděčnost a chválili Boha** podobně, jak to později vyjádřil apoštol Pavel: „Promlouvejte k sobě navzájem v žalmech, chvalozpěvech a duchovních písních, svým srdcem zpívejte a hrajte Pánu“ (Ef 5,19).
2. **Toužili po uvedení do veškeré pravdy.** Očekávali splnění zaslíbení Ježíše: „Až ale přijde on, Duch pravdy, uvede vás do veškeré pravdy“ (J 16,13). Učedníci vzpomínali na výroky Krista a uvědomovali si, jak je tehdy nechápali a nevěnovali jim patřičnou pozornost. Věděli, že je připravil na všechno, že se zmínil o všem, co bylo potřebné k jejich životu – ale oni zatím přemýšleli o svých potřebách, představách a plánech. Společně se nyní doplňovali a žili z každého slova vycházejícího z úst Božích.
3. **Vyznali svou nevěru a pokořili se v opravdové lítosti před Bohem.** Nehleděli na svou důstojnost, pryč byly hádky, kdo bude na kterém místě v Božím království. Touha po Kristu je spojila v hledání Spasitele.
4. **Prožívali ospravedlnění** a poznali, že nemají žádné zásluhy. Jak hluboce nyní vnímali svého Mistra, který jim umyl nohy!
5. **Prosili o víru v Kristovu zaslíbení.** Dovolávali se jeho slibu o daru Ducha svatého. Nic neodradilo od touhy po naplnění tohoto slibu.
6. **Věřili v odpuštění od svého Spasitele.** Nechali se zmalomyslnět tím, že jsou slabí, hříšní a bezmocní. Nemohli podlehnout pocitům, protože jinak by nedošli naplnění. Navzdory slabému mínění o sobě samých rostlo jejich odhodlání odevzdat se plně Kristu.

7. **Toužili být svědky Ježíše Krista** na základě jeho slov: „Přijměte moc Ducha svatého přicházejícího na vás a budeteými svědky v Jeruzalémě, v celém Judsku, v Samaří a až na konec světa“ (Sk 1,8). To je největší projev Letnic. Církev je zde proto, aby byla prostředníkem pro spasení světa. Cílem nejsou dary, zázraky a divy. Vždyť i Ježíš Kristus, jenž měl všechny dary (mimo daru mluvení jazyky, který nepotřeboval, protože nepracoval misijně mezi jinými národy), zdůraznil učedníkům, kteří se chlubil zázraky: „Neradujte se z toho, že se vám poddávají duchové, ale radujte se, že vaše jména jsou zapsána v nebesích“ (L 10,20).

To je cíl naší existence – abychom my, kteří nic nemáme, nic nevlastníme (protože pravda může pouze vlastnit nás) mohli prožít naplnění slov: „Říká žebrák žebrákovi, kde je chleba.“

ALEŠ ZÁSTĚRA

Otázky k zamyšlení a diskuzi

1. Máme někoho, s kým se můžeme kdykoliv modlit o vylití Ducha svatého?
2. Jak můžeme připravit cestu k přijetí daru Ducha svatého?
3. Co může rozložit křesťanské společenství tak, že je nemožné kolektivně očekávat působení Ducha svatého?

KDYŽ ODPOČÍVÁME, SNADNĚJI NASLOUCHÁME

.....

 Po čem a proč vlastně odpočíváme? Zpravidla při menší či větší únavě. Odmyslíme-li si únavu patologickou (způsobenou nějakou nemocí, například cukrovkou, chřipkou apod.), je únava velmi přirozenou a obecnou lidskou reakcí. Vzniká po nejrůznějším fyzickém či psychickém zatížení a projevuje se malátností, potřebou změnit tělesnou polohu, osvěžit se koupelí nebo prostě spánkem... Pocit únavy známe všichni ze svého každodenního života. S tím, jak nám přibývají léta, poznáváme jej stále častěji...

 Dosud nebyla podána úplná definice únavy. Lze snad říci, že je to stav dočasně snížené či zhoršené fyziologicko-psychické aktivity organismu či jeho jednotlivých částí způsobených tou či onou tělesnou nebo psychickou zátěží (velmi často obojí), projevující se skleslostí, ochablostí, často i různými potížemi, bolestmi apod.

 Nejčastěji jsou lidé unaveni po práci, po celodenním shonu, ale v naší době stále častěji a více následkem různorodých psychických konfliktů a stresů ze styku či střetů s lidmi.

 Je známo, že stavy dlouhodobé únavy se projevují nejvíce u učitelů, lékařů, ale také u lidí pracujících v obchodních provozech, v dopravních prostředcích... Člověk unavený z každodenního více či méně konfliktního střetávání s lidmi (žáky, pacienty, zákazníky, pasažéry, spolupracovníky atd.) není většinou s to regenerovat plně své psychické síly ze dne na den, ale potřebuje vždy po jisté době odpočinek týdenní nebo několikátýdenní. Je známa jarní únava učitelů, vznikající nejenom z nedostatku slunečního záření či z nedostatku vitamínů, ale také a především z dlouhotrvající náročné práce se žáky, studenty, z každodenního zacházení s mladými lidskými bytostmi, jimž jsou povinná neustálou výchovnou a vzdělávací prací.

 Následky únavy se hromadí při nedostatku nočního, ale i denního odpočinku (uvolňování), při nedostatečném spánku, při dlouhotrvajících starostech, při každodenním nadměrném tělesném nebo duševním výkonu. Pokud není při takové kumulované únavě postaráno o přiměřený odpočinek, nastává vyčerpání. Samo vyčerpání ještě nemusí být chorobným stavem. Ale překročí-li se jeho hranice – při častějším vyčerpání, konfliktech a stresech – může se projevit nemocí (infarktem myokardu či jinak, například sníženou odolností proti infekčním chorobám).

 Únava se zpravidla člení na fyzickou – po práci, sportovním výkonu – a na únavu emočně-psychickou, vyvolanou zápornými emocemi nebo nadměrnou emocí (dojmů).

 Mechanismy únavy jsou podobné mechanismům neurotických stavů. Únava zpravidla nepřekračuje hranice zdraví a nemocí, často se ovšem pohybuje v jejich krajních mezích – to když se dostaví nespavost z přepracování, úporné bolesti hlavy, stavy úzkosti...

 Své vlastní únavě i únavě druhých lidí lze účinně předcházet: úpravou pracovních podmínek, změnou mezilidských vztahů na pracovišti, dodržováním mnoha zdravotních, tělovýchovných, hygienických, psychohygienických, sociálně psychologických, ale i sociologických a socioekonomických zásad. Je nutné znát tyto zásady a umět je uplatnit vůči sobě i druhým. Unavuje nás nejen práce v zaměstnání, ale také práce v rodině a rodina vůbec, přátelé, známí, cesty do práce a z práce, nejrůznější (mnohdy zbytečné) obstarávání našich potřeb, monotónnost života... Jsme unaveni, protože naše výživa není dost hodnotná z hlediska zdravotně požadované skladby, protože občas nebo trvale holdujeme alkoholu, kouření. Často jsme

unaveni proto, že se neumíme jaksepatří uvolnit, že neumíme kompenzovat své povinnosti a starosti zajímavými a radostnými činnostmi anebo proto, že není vše v pořádku s naším spánkem.

EDUARD BAKALÁŘ

(Tento text je citován z knihy *Umění odpočívat*, kterou vydalo nakladatelství *Práce* v roce 1978 v Praze.)

Otázky k zamyšlení a diskuzi

1. Které faktory mohou způsobovat únavu?
2. Které činnosti můžeme omezit nebo vynechat, abychom si mohli odpočinout?
3. Jak můžeme pomoci k pravidelnému odpočinku svému partnerovi a svým dětem?
4. Jak nedostatek odpočinku ovlivňuje naši duševnost?

DOVOLENÁ VE STARÉM ZÁKONĚ

Těšíte se už na dovolenou? Na co nejvíce? Co vás na dovolené tak přitahuje? Co vás nejvíce láká?

Když jsem pracoval v továrně, těšil jsem se na to, že o dovolené nebudu muset ráno brzy vstávat, nebudu muset poslouchat nadřízené, nebudu muset dělat každodenní povinnosti, nebudu muset... Těšil jsem se na to, co nebudu muset.

Na co se těšíte vy, když přemýšlíte o době dovolených, která je před vámi? Na co zaměřujete svou pozornost v souvislosti s vaší dovolenou?

Podívejme se nyní na to, jak prožívali dovolenou lidé žijící ve starozákonní době. Je zajímavé si uvědomit, kolik volna tehdy zákon zaručoval každému člověku žijícímu na území spravovaném Židy. Nakonec, počítejte se mnou:

Přesnice

Svátek v délce sedmi dnů. První a poslední den svátku se měli všichni sejít při „svatém shromáždění“ a v tyto dny nesměli vykonávat žádnou všední práci.

Letnice

Svátek, který trval jeden den. Tento den se opět všichni scházeli při „svatém shromáždění“ a nesměli vykonávat žádnou všední práci.

Den troubení

Opět trvá jeden den, vše jako u předchozího svátku.

Den smíření

Také jeden den, vše jako v sobotu. Nemá tedy být vykonávána nejen všední, ale žádná práce.

Svátek stánků

Trvá sedm dní. Probíhá mimo domov, bydlí se ve stanech. První a sedmý den probíhá „svaté shromáždění“ a lidé nemají vykonávat všední práce.

Svátek ukončení

Probíhá jako ukončení zemědělského roku. Také v tento jeden den je „svaté shromáždění“ a obyvatelé Palestiny nemají dělat všední práci.

Napočítal jsem celkem osmnáct dní volna, mimo pravidelné sobotní odpočínutí. Když jsem začal po škole pracovat, měl jsem deset dní dovolené a společně se všemi svátky jsem měl mimo sobot a nedělí sedmáct dní volna. Ve škole nás učili, že socialismus je pokrokový, protože pracujícím umožňuje a ústavou i zaručuje dostatek prostoru pro regeneraci sil. „Ústava“ Starého zákona byla ještě o jeden den pokrokovější.

Dovolená jako odpočinek

Príslušník židovského národa v době Starého zákona měl právo na 18 dní volna.

Tato dovolená měla svá omezení. Část tohoto času nesměla být využívána k práci. Člověk musel odpočívat. A protože tehdejší pastevectví člověka často odvádělo ze společnosti do samoty, Bůh šel vstříc potřebě člověka po společenství a v každý svátek mu umožňoval prožívat „svaté shromáždění“.

Smyslem dovolené, nebo chcete-li svátků, ve Starém zákoně bylo umožnit každému člověku odpočinout si od práce a načerpat nové síly pro další období.

Dovolená jako společenství

V dnešní době asi podvědomě toužíme po dovolené, při které bychom našli místo, kde bychom byli spíše sami. Život je dnes takový, že nám ubývá našeho soukromí a my si to o dovolené chceme vynahradit. Na tom není nic špatného.

V poslední době se setkáváme s jevem, kdy jeden z manželů jede na dovolenou sám, bez partnera a bez dětí. Prý aby si odpočinul od každodenního koloběhu v rodině a aby mu pak ti druzí byli vzácnější.

Posuďte sami, zda je to dobré, nebo nikoli. Píšu o tom proto, že zde vidím podobnost s jednáním některých svých duchovních sourozenců. Jeden mladý bratr jel na dovolenou. Manželka se ho ptala, kde má zavazadla. On se jen usmál a řekl, že nic nepotřebuje, že mu vše poskytnou ti, které poctí návštěvou. Když jsem se ho ptal, kde má Bibli, odpověděl: „A na co? Vždyť jedu na dovolenou!“ A já jsem se v duchu ptal: „Jedeš si odpočinout od Boha?“

Není to někdy i náš případ? Jak asi bylo našemu Pánu, když nás pozoroval na naší minulé dovolené? Nebylo mu smutno, jak málo nám chybí?

Součástí dovolené ve Starém zákoně byla i účast na bohoslužbách. Nemáme rádi, když nám někdo něco prikazuje. Bůh ale ví, že jsme někdy jako děti. Proto nám pomáhá tím, že používá i rozkazovací způsob.

Zvažme, kolik času na dovolené věnujeme Bohu. Teoreticky bychom na něj měli mít více času. Sám si musím přiznat, že praxe bývá i u mne často jiná. Při plánování dovolené si často podrobně rozepisujeme trasu, kudy pojedeme, chystáme si program výletů, sepisujeme jídelníček, pořizujeme seznam všeho, co musíme vzít s sebou. Přidejme v našem plánu jednu kolonku: plán rodinné i osobní „bohoslužby“ v době dovolené.

Bůh nám radí, abychom v době své dovolené nezapomínali na úlohu společenství s ním i s našimi bratry. Texty o svátcích ve Starém zákoně nechal zapsat i proto, aby nám jasně naznačil, na co bychom při přípravě příští dovolené neměli zapomenout. Přeji vám všem co nejkrásnější dovolenou, na které budete s partnerem, rodinou i se svým Spasitelem.

VLASTIMIL FÜRST

Otázky k zamyšlení a diskuzi

1. Jaké mezníky, zastavení a svátky je potřeba prožívat v rodině a církvi?
2. Proč je odpočinek a dovolená nezbytnou součástí duchovního života?
3. Proč bychom si měli odpočinout od sborových povinností, ale nikdy bychom neměli hledat „odpočinek od svého Spasitele“?

RODINA V DOBĚ KONCE

Skončila válka. Rodiny dychtivě očekávaly autobus, který měl přivést vojáky z fronty domů. Mezi čekajícími stála prostě oděná žena se svými dětmi. V dálce se objevil autobus a dav se rozezvučel vzrůstajícím nadšením. Autobus zastavil a dveře se otevřely. Jeden po druhém sestupovali vojáci po schůdcích. Někteří kulhali následkem válečných zranění. Náhle se ve dveřích objevil vysoký voják. Devítiletý chlapec, syn oné prostě oděné ženy, vyrazil z davu. „Tati!“ křičel a skočil do náruče otci, na kterého tak dlouho čekal. Za ním přišla žena, plakala radostí, i starší dcera spěchala pozdravit tátu, který se vrátil. Rodina byla opět spolu a život mohl začít znovu, jako dřív.

I my se nalézáme v boji. Nazýváme ho „drama věků“. Je to bitva mezi Bohem a satanem o ovládnutí vesmíru. Také my jsme byli odloučeni od svého milovaného Otce a Ježíše, našeho Pána. Kristus již vybojoval bitvu, zemřel v ní, ale vstal a vrátil se do hlavního vůdcovského sídla, aby řídil závěrečné fáze velkého boje o lidská srdce. Ty, já a naše rodiny jsme zůstali zde na zemi, na bitevním poli, abychom, dokud znovu nepřijde, obsadili území, které Ježíš dobyl smrtí na kříži. Jsme součástí nebeské rodiny a Ježíš přijde, aby navždy spojil rodiny odtržené od sebe válkou. Naše vlastní rodina představuje důležitou jednotku, podpůrný systém a nepostradatelné centrum života na zemi v době konce. Rodina je vystavena různým útokům. Zprávy z denního tisku svědčí o tom, že se sociální a ekonomické síly v každé zemi pokoušejí zpřetrhat pouta vztahů a oddělit od sebe jednotlivé členy rodiny. Křesťanské rodiny však mají skrytou moc: „Chvála bud Bohu, který nám dává vítězství skrze našeho Pána Ježíše Krista!“ (1K 15,57). „Vy však jste z Boha, děti, a zvítězili jste nad falešnými proroky, protože ten, který je ve vás, je větší než ten, který je ve světě“ (1J 4,4). Díky těmto veršům víme, co je před námi.

Nemusíme se obávat budoucnosti. Svou životní energii můžeme zaměřit na to, abychom se řádně připravili na opětovné spojení nebeské a pozemské rodiny. Jak má vypadat rodina doby konce?

Co říká Bible o rodině doby konce?

Bible hovoří o rodině doby konce na mnoha místech. Některé výroky jsou povzbudivé, zatímco jiné nás napomínají k věrnosti, kterou budeme potřebovat obzvláště v závěrečných událostech. Každá rodina může disponovat nebeskými zdroji, protože Ježíš říká: „Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi. Jděte proto ke všem národům...“ (Mt 28,18.19). Bůh přirovnává svůj lid k pečlivě ošetřované vinici. Ježíš prohlásil: „Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti. Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese hojné ovoce...“ (J 15,5). Naše rodiny tvoří hrozny vína našeho vinaře Ježíše Krista. Bůh zajistil všechno, co je potřeba pro zdravý růst hroznů – rodin. Jedno z takových Božích opatření pro rodinu v době konce je dar zvláštní síly, která uschopní rozdělenou rodinu k opětovnému spojení v jeden celek. Bůh zaslíbil, že pošle v těchto dnech „Elijáše proroka“. Jeho úkolem bude „obrátit srdce otců k synům a srdce synů k otcům...“ (Mal 3,24). Eliášovo poselství a hnutí potáhne rodiny k novému, velkému setkání s Ježíšem. Vždyť On je přece náš starší bratr (Ř 8,9) a my všichni dospělí i děti jsme součástí jeho nejbližší rodiny.

Doba konce a Ježíšův návrat se dotýkají i naší rodiny. Ježíš jednou řekl svým učedníkům, že nejdříve přijde Eliáš a obnoví všechno (Mt 17,11). Toto zaslíbení utěšuje i burcuje zároveň. Pro ty rodiče, jejichž rodiny žijí v úzkém společenství s Bohem, je tato skutečnost povzbudivá. Eliášovo hnutí v době konce dá lidem zvláštní Boží sílu, ovlivní rozbité rodinné vztahy a ukáže způsob, jak se vrátit do

původního stavu duchovní neporušenosti. Eliášovo poselství přináší výzvu také těm, kteří věří, že žijeme v době konce. Předně chce Bůh vytvořit takový vzor rodiny, který budou ostatní lidé toužit následovat. Je však také potřeba využít všechny příležitosti, které nám Bůh dává, abychom pomohli přispět k uzdravení ostatních rodin, ve kterých jsou vztahy narušeny. Tím se staneme Ježíšovými pomocníky, kteří konají Eliášovo dílo.

Zvláštní rysy rodiny v době konce

Co víme o rodině, která žije v době konce? Rodinu může stmelit zvláštní síla, která se bude projevat vzájemnou úctou a oceněním. Pokud nějaký člen rodiny upozorní na silné stránky někoho jiného v rodině (rodiče, partnera, dítěte) a projeví mu úctu, jeho silné stránky se ještě zvýrazní. Je také nutné, abychom na přední místo v žebříčku hodnot postavili čas prožívaný s rodinou. Tajemství úspěchu života rodiny v době konce tedy tkví ve vztahu k Bohu pěstovaném jednotlivými členy rodiny i rodinou jako celkem, upevňovaném studiem Bible a modlitbou, která je základem rodinného duchovního života. Osobní vztah k Bohu jako Otci a Ježíši Kristu jako Pánu je nejsilnější zbraní rodiny proti útokům zvenčí.

Členové rodin v době konce se učí, jak otevřeně hovořit jeden s druhým. Říkají si, co si myslí, a vyhýbají se tajnůstkářství. Taková rodina pěstuje trvalé, správné zdravotní návyky a buduje svoje fyzické i duševní zdraví. Je si vědoma, že tělo je chrámem Ducha svatého, a proto volí vhodnou stravu, cvičení, dopřává tělu dostatek spánku, rekreace, pohybu na zdravém vzduchu, tekutin, pěstuje pozitivní způsob myšlení a má správné pohnutky. Finanční rovnováha dodává rodině stabilitu. Žije z toho, co si vydělá, odvádí desátky a štědře podporuje církev svými dary. Rodina v době konce se společně učí, jak zvládat stres a krize, které ji před příchodem Pána Ježíše mohou očekávat. Členové rodiny jsou oddáni jeden druhému a svým chováním tento závazek dávají najevo. Čím těžší chvíle nastanou, tím více se vzájemně podporují.

Zarmoucení lidé

Pro některé rodiče je obraz takové rodiny deprimující. Mohou si říkat: „Tyhle rady jsou dobré pro

rodiče, kteří mají děti ještě doma, ale ne pro nás starší. Když jsme žili společně jako rodina a vychovávali svoje děti, neznali jsme tyto zásady. Teď jsou děti pryč a žijí svůj vlastní život dospělých.“ Jiný si posteskuje: „Promarnil jsem šanci a trpím pocitem viny. Mohl jsem žít lépe, ale teď již nemohu nic napravit.“

Bůh pro nás má povzbuzení. Ve své prozřetelnosti poskytuje naději na rodinnou pohodu i těm, kterým děti vyrostly a odešly z domova. V první řadě nikdy nesmíme zapomenout na zvláštní moc od Boha, kterou v sobě chová přímluvná modlitba. Dokonce i v případě, že naše dospělé děti zbloudily od Boha, nepřestaňme za ně pravidelně prosit. Nepředepisujme nic Pánu, jen je prostě přenechejme jemu – ať s nimi udělá, co sám chce. Bůh je moudrý a milostivý. Bible říká, že je schopen učinit neskonale víc, než zač prosíme a co si dovedeme představit (Ef 3,20). Proto prosme za svoje děti, přenechejme je Bohu a pozvěme jej do jejich života. Kdybychom se za ně modlili a nedovolili Pánu postupovat podle jeho dokonalého plánu, mohli bychom omezit jeho přístup k jejich srdcím. Když mu je v důvěře přenecháme, chvalme Pána za to, co v jejich životě dělá, bez ohledu na to, zdali vidíme nějaké výsledky, nebo ne. Nezapomeňme, že Boží dílo v nás se projevuje zvnitřku navenek. Často nevidíme projevy jeho práce na člověku, pokud nedojde ke konečné proměně. Věřme, že pracuje, i když to nevidíme, a děkujme mu za jeho – pro nás ne snadno sledovatelné – dílo. Připomínejme si jeho zaslíbení, například: „Kdybys byl zapuzen až na kraj světa, Hospodin, tvůj Bůh, tě odtud shromáždí a vezme tě odtamtud“ (Dt 30,4).

Modlitba vyslance

Apoštol Pavel říká, že jsme vyslanci Kristovými (2K 5,20). Vyslanci bydlí na velvyslanectví – v pravém slova smyslu se tím rozumí určitá část země, kde reprezentují svou vlast. My můžeme prohlásit svůj dům za velvyslanectví Boha na této hříchem zpusťované zemi. Kníže tohoto světa nemá právo vstoupit do našeho domu, pokud ho nepozveme. „Vzepřete se mu a on uteče od vás“ (Jk 4,7). Proto prohlasme svůj dům za kousek nebe, naplníme ho pokojem a radostí a nechme ho chránit Božími anděly. Stejně jako velvyslanectví, tak i náš dům může být každý den útočištěm pro nás i naše

přátele. Když vstoupí na naše území, požádejme Boha, aby jim dal klid a pohodu. Někteří z těch, kteří se pravidelně modlili za krásný domov, vysprosili dokonce takové Boží domovy – velvyslanectví – i pro rodiny svých dospělých dětí. Bůh si váží takových modliteb a vyslyší je.

Přímluvná modlitba i modlitba za budoucnost a klidný domov našich dětí je nástrojem, který Bůh svěřil rodičům jako zvláštní přednost v době, kdy jsou děti malé, ale také i potom, kdy opouštějí svá rodná hnízda. Neobávejme se hovořit otevřeně se svými dospělými dětmi o chybách, které jsme udělali při jejich výchově v době, kdy ještě byly doma. Požádejme je o odpuštění. Často se stává, že se to hluboce dotkne jejich srdcí. Radostně jim vyprávějme o svém vztahu k Ježíši a o tom, jak tento vztah výrazně změnil náš život.

Nekritizujme životní styl svých dospělých dětí, i kdyby se nás to bolestně dotýkalo. Oceňme jejich dobré stránky, které jako rodiče či partneři projeví, a nezapomeňme jim o tom také říci. Nedělejme jim kázání. Milujme je v tichosti. To je oslovení a přitáhne k Bohu rychleji než jakékoliv kázání.

Tatáž duchovní strategie se osvědčuje i v případě, že náš partner není věřící člověk anebo když neplní dobře svoji úlohu duchovního pastýře. Pavel řekl jednoduše: „Nevěřící muž je totiž posvěcen manželstvím s věřící ženou a nevěřící žena manželstvím s věřícím mužem“ (1K 7,14). Tato zásada platí

i v případě, že máme těžko vychovatelné děti, zvlášť v období jejich puberty.

Rodina jako hrozen vína z Boží vinice

Udržujme svoji rodinu před Bohem jako hrozen vína z jeho vinice, jako sjednocenou nerozdělenou skupinu. Dokažme to vírou – ať už vidíme znatelné důkazy, nebo ne. Věřme a nepochybujme. Vytrvejme, neochabujme. Nikdy se nevzdávejme! Pouze Bůh zná u každého člověka hranici, za kterou by se neměl dostat. Pouze Bůh ví, kdy končí u člověka naděje. Když se u svého dítěte vzdáme dřív než Bůh, pak omezujeme jeho přístup k němu, který mu jinak umožňujeme svými modlitbami víry. Mějme odvahu! „U Boha je všechno možné“ (L 18,27).

JOHN A MILLIE YOUNGBERGOVI

(Seminář Rodinná pohoda)

Otázky k zamyšlení a diskuzi

1. Jak má vypadat rodina v době konce?
2. Jak máme říkat, co si myslíme, aniž bychom zraňovali ostatní členy rodiny?
3. Jakým způsobem můžeme přenechat své děti Bohu?
4. Jak můžeme Pánu komplikovat jeho vedení, podobně jako Izraelci, kteří chtěli krále?
5. V jakém smyslu máme být vyslanci a náš domov ambasádou?

TIPY NA SPOLEČNÁ SETKÁNÍ

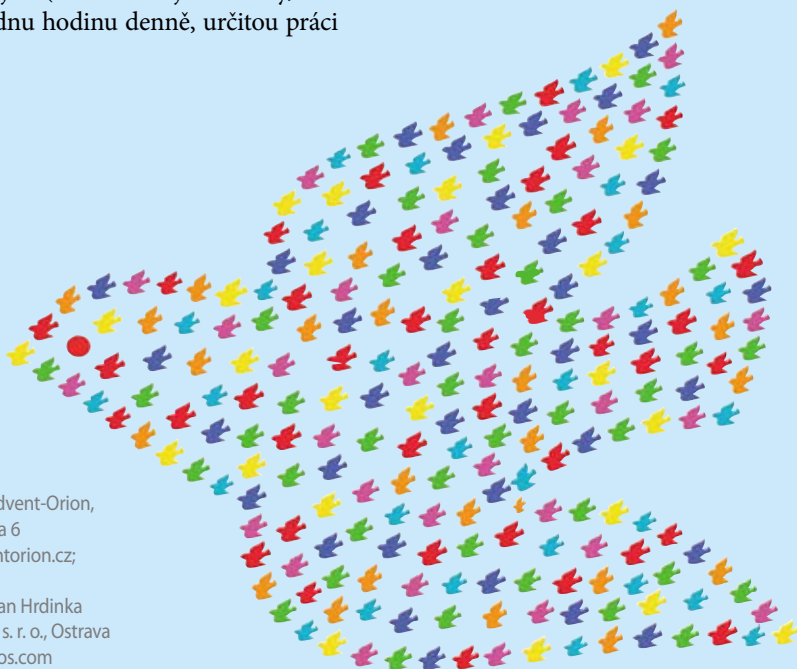
1. V kolektivu rodiny, v menším sboru nebo ve větším společenství, které se rozdělí na skupiny po patnácti až dvaceti lidech, napište své jméno na papír a podejte sousedovi. Každý napíše odspodu nějakou kladnou vlastnost nadepsaného (jen kladnou), přehne papír a podá

dalšímu účastníkovi. Až se listy vrátí původnímu majiteli, má největší váhu hodnocení, které se opakuje od více účastníků. V modlitební chvíli se modleme za každého zvlášť, aby své kladné rysy ještě více prohloubil a použil v Božím díle.

2. Většinou každý člověk má nějaká přání, povinnosti nebo nepříjemné záležitosti, které stále odkládá. Napišme je v kruhu nejbližších na papír a neukazujme je. Učiňme rozhodnutí, že příští týden podnikneme kroky k jejich naplnění. Za týden se setkejme a představme druhým, co řešíme a jaké kroky jsme udělali.
3. V rodinném kruhu si po domluvě a soustředění sdělme, co nám na druhém vadí, co nás mrzí. Ale pouze jednu věc. Rodiče se mohou domluvit, co dětem řeknou, a děti se mohou spolu poradit, co sdělí každému z rodičů. Jednotlivé hodnocení napište a za týden prodiskutujte, jestli se u každého jednotlivce projevila snaha o nápravu. Teprve když se členové rodiny napravují, je možné v setkání pokračovat s tím, že děti i partneři si navzájem řeknou o slabostech či zlozvycích, které jim na tom druhém vadí.
4. Zahrajte si s malými dětmi hru, při které si vyměníte role. Rodiče si budou hrát, zlobit a vyžadovat jídlo a pití, zatímco děti budou připravovat jednoduché jídlo, uklízet a káznit své neposlušné svěřence.
5. Pořídte si nástěnku, na níž bude výčet věcí, které poskytujete dítěti, a seznam povinností, které po něm požadujete (včas vstát a jít do školy, učit se například jednu hodinu denně, určitou práci

v domácnosti apod.). Seznam věcí a služeb, které poskytujete dítěti, je většinou delší, než to, co po něm požadujete. Řekněte dětem, že žijeme společně ve stejné domácnosti a každý máme své potřeby, povinnosti i práva a nebudeme si dělat naschvály. Aby společné soužití fungovalo, tak pokud někdo z nás nesplní povinnost ve svém sloupci, nemusí ani ten druhý splnit svůj úkol. V praxi to vypadá zcela jednoduše, neučil ses – den nemá přístup k PC, nedali jste mi najíst – neumývám nádobí. Pro mnohé rodiče to může být ponižující, protože jako dospělí bychom rádi uplatňovali svou převahu vůči dětem, ale neradi přiznáváme, že sami děláme chyby. Normální rodiče se ale snaží všechny potřeby svých dětí naplňovat. Děti se takto učí odpovědnosti a rodičům odpadají pocity bezmoci i projevy tvrdosti při řešení konfliktů, které zákonitě přicházejí. Je však jedna důležitá podmínka – důsledně pravidla i se sankcemi zachovávat. Proto body nesmí být příliš přísné, abychom neměli sami problémy naše děti takto trestat. Připravme tato pravidla jako rodiče a prodiskutujme je a případně upravme s dětmi.

ALEŠ ZÁSTĚRA

Rodina a Duch svatý

Vydalo nakladatelství Advent-Orion,

Roztocká 5, 160 00 Praha 6

e-mail: expedice@adventorion.cz;

www.advent-orion.cz

Odpovědný redaktor: Dan Hrdinka

Grafická úprava: JUPOS, s. r. o., Ostrava

Použité fotografie: Photos.com

Vytiskla tiskárna ARTRON, s. r. o., Boskovice

Praha, 2014

ISBN 978-80-7172-821-4